

U s n e s e n í

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Jana Ryby a JUDr. Ludmily Sandnerové v právní věci žalobce: M. O., bytem [redacted], [redacted] adresa pro doručování: [redacted], [redacted], proti žalovanému: Ministerstvo spravedlnosti, Vyšehradská 16, Praha 2, o žalobě na uložení povinnosti žalovanému poskytnout žalobci informace požadované žádostí ze dne 2.4.2005,

t a k t o :

I. Žaloba se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

Žalobou podanou Městskému soudu v Praze dne 1.6.2005 se žalobce domáhal, aby soud rozsudkem stanovil žalovanému povinnost poskytnout požadované informace do 3 dnů od právní moci rozsudku. V důvodech žaloby uvedl, že žádostí ze dne 2.4.2005, doručené 6.4.2005 žalovanému, požádal žalovaného o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb. (dále jen „zákon“). Ministerstvo spravedlnosti jako povinný subjekt ve lhůtě pro vyřízení žádosti informace neposkytlo ani nerozhodlo ve smyslu § 15 odst. 1 zákona, a má se tak za to dle § 15 odst. 4 zákona, že informace žalovaný odepřel. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce rozklad dle § 16 odst. 5 zákona, ani odvolací orgán však o rozkladu nerozhodl, a má se proto za to, že rozklad zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Informace, které po povinném subjektu požadoval nemají povahu informací, jejichž poskytnutí může povinný subjekt odmítnout, a proto se žalobce domáhá, aby soud žalovaného zavázal povinností požadované informace poskytnout.

Městský soud v Praze nejprve zkoumal, zda jsou v dané věci splněny podmínky řízení.

Pravomoc soudu, který poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům dle § 2 zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), je vymezena v ust. § 4 s.ř.s. Žalobce se tak může domáhat ochrany svých veřejných subjektivních práv mimo jiné instituty buď žalobou proti rozhodnutí správního orgánu, nebo žalobou na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Ochrany práv se lze domáhat vždy toliko postupem, který zákon stanoví (čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a volba institutu je v dispozici účastníka, který musí zvolit zákonem předvídaný postup ke své ochraně; zákonné instituty k tomu určené pak nelze směšovat či zaměňovat.

Osobou oprávněnou podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu soudu je ten, kdo tvrdí, že rozhodnutím správního orgánu (§ 65 s.ř.s.) byl zkrácen ve svých právech a domáhá se, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu

řízení. Podle § 46 odst. 1 písm.c) s.ř.s. soud odmítne návrh, který byl podán osobou zjevně neoprávněnou.

Žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu je oprávněn podat ten kdo tvrdí, že návrhem u správního orgánu podaným bylo zahájeno řízení a správní orgán ve lhůtě zákonem stanovené ve věci nerozhodl a domáhá se, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé (§ 79 a násl. s.ř.s.). Soudu v takovém případě nepřísluší zavázat orgán povinností vydat rozhodnutí určitého obsahu, ani proto nemůže uložit povinnost vyhovět žádosti u správního orgánu podané, ale soud může toliko uložit správnímu orgánu, aby vydal rozhodnutí ve věci ve lhůtě, kterou mu stanoví (§ 81 odst. 2 s.ř.s.). Tento způsob ochrany neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek (§ 79 odst. 1 s.ř.s.).

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, je zvláštní normou, která konstruuje fikci rozhodnutí. Jak v žalobě žalobce poukazuje, zákon předpokládá, že nedojde-li povinným subjektem k poskytnutí informací či vydání rozhodnutí o odmítnutí informací, spojuje zákon s marným uplynutím lhůty fikci, že je zde vydáno rozhodnutí, jímž bylo poskytnutí informací odmítnuto, resp. rozhodnutí o zamítnutí rozkladu (odvolání) a potvrzení rozhodnutí I.stupně. Protože tak zákon nastoluje výslovně existenci rozhodnutí, a v důsledku ust. § 79 odst. 1 s.ř.s., věty poslední, dovodila judikatura soudů, že ochrany u soudu podle tohoto zákona se lze domáhat žalobou proti rozhodnutí postupem podle § 65 s.ř.s., nikoli žalobou na ochranu proti nečinnosti.

Návrh žalobce, aby soud uložil žalovanému povinnost poskytnout informace, není proto z těchto procesních důvodů přípustný; pravomocí takto ve věci týkající se zákona č. 106/1999 Sb. rozhodnout soud nebyl zákonem nadán.

Judikatura ústavního soudu dovodila, že brání -li procesní důvody soudu (a to i nedostatek pravomoci rozhodnout o podaném návrhu, ale lze -li tento nedostatek odstranit, neboť je zjevné čeho se podatel domáhá, lze i v tomto případě přistoupit k odstranění vad podání, a tomuto postupu nebrání princip rovnosti účastníků. Soud v daném případě nepřistoupil k odstranění vad podání postupem podle § 37 odst. 5 s.ř.s., neboť i v případě, že by žalobce brojil žalobou proti rozhodnutí žalovaného ve věci jeho žádosti o poskytnutí informace, šlo by o podání zjevně neúspěšné, a to z následujících (již nikoli toliko formálně právních) důvodů:

Městský soud v Praze v dané věci neshledal podanou žalobu projednatelnou z věcných důvodů, neboť má za to, že v daném případě ani nemohla nastat fikce vydání rozhodnutí dle zákona č. 106/1999Sb., protože informace požadované žalobcem v žádosti z 2.4.2005 nejsou informacemi, na které zákon č.106/1999 Sb. dopadá a které lze jím stanoveným postupem požadovat, naopak tomuto zákonu se vymykají a Ministerstvo spravedlnosti je povinným subjektem toliko v rozsahu, který tento zákon stanoví.

Žalobce žádostí ze dne 2.4.2005 požadoval sdělení informací, např. :

- 1. zda pramen práva spočívající ve výkladovém stanovisku ústředního orgánu státní správy k prováděcí vyhlášce nebo zákonu musí být s normativními právními předpisy v souladu;**

2. zda může ústřední orgán státní správy vyžadovat, aby subjekty postupovali podle výkladového stanoviska, pokud je v rozporu s vyhláškou nebo zákonem.

Obdobného charakteru jsou i dotazy pod č. 3 a 4 v uvedené žádosti. Svou povahou jde o otázky výkladu teorie práva a aplikace právních norem.

Uvedené otázky, resp. odpovědi na ně nelze podřadit pod pojem informace dle zákona a žalovaný není povinen podle zákona informace tohoto druhu podávat.

Zákon v ustanovení § 2 odst. 1 vyjmenovává povinné subjekty, které mají povinnost podle tohoto zákona poskytovat informace, výslovně však uvozuje, že jde o informace vztahující se k jejich působnosti.

Podle § 11 zákona č. 2/1969 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o zřízení ústředních orgánů státní správy, Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství, dále pro vězeňství a je mu podřízena Vězeňská služba České republiky; dále zajišťuje telekomunikační síť Vězeňské služby České republiky. Do okruhu jeho působnosti patří dále vystavovat právní posudky k úvěrovým a garančním dohodám, v nichž je smluvní stranou Česká republika; je rovněž ústředním orgánem státní správy pro probaci a mediaci a zastupuje Českou republiku při vyřizování stížností na porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a jejich Protokolů a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a koordinuje provádění rozhodnutí příslušných mezinárodních orgánů. Podle § 20 a násl. tohoto zákona ministerstva a ostatní ústřední orgány státní správy plní v **okruhu své působnosti** úkoly stanovené v zákonech a v jiných obecně závazných právních předpisech, řídí se ve veškeré své činnosti ústavními a ostatními zákony a usneseními vlády, zkoumají společenskou problematiku v okruhu své působnosti, analyzují dosahované výsledky a činí opatření k řešení aktuálních otázek. Zpracovávají koncepce rozvoje svěřených odvětví a řešení stěžejních otázek, které předkládají vládě České republiky. O návrzích závažných opatření přiměřeným způsobem informují veřejnost. Ministerstva předkládají za svěřená odvětví podklady potřebné pro sestavení návrhů státních rozpočtů republiky a pro přípravu jiných opatření širšího dosahu. Zaujímají stanovisko k návrhům, které předkládají vládě České republiky jiná ministerstva, pokud se týkají okruhu jejich působnosti. Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky; připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim vláda uložila; dbají o zachovávání zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě. Ministerstva zabezpečují ve své působnosti úkoly související se sjednáváním mezinárodních smluv, s rozvojem mezistátních styků a mezinárodní spolupráce. Zabezpečují ve své působnosti úkoly, které vyplývají pro Českou republiku z mezinárodních smluv, jakož i z členství v mezinárodních organizacích.

Z uvedeného výčtu okruhu působnosti žalovaného je zřejmé, že do této působnosti nepatří poskytovat obecně výklad právních norem či zaujímat odborná teoretická stanoviska k jejich aplikaci. Byť žalovaný při své činnosti (např. při přípravě zákonů) nutně musí znát odpovědi na žalobcem položené otázky, nejde o druh informací o činnosti žalovaného, na které by zákon č. 106/1999Sb. dopadal, neboť jde o posouzení právních otázek, a jejich výkladem se zabývají jiné instituce (právnícké fakulty, Ústav státu a práva), zejména pak k tomuto účelu, tj. poskytnout právní pomoc slouží soukromým osobám advokacie (§1,2 zákona o advokacii).

Žalobce nemá veřejné subjektivní právo na poskytnutí odpovědi na jakékoli otázky, ale zákonem č. 106/1999Sb. bylo založeno právo na poskytnutí informací povinnými subjekty, a to informací vztahující se k působnosti toho kterého povinného subjektu. Jaký druh informací má tento zákon na mysli lze pak dovodit kromě ust. § 2 i z následujících ustanovení § 5 a dalších. Nelze pak připustit ten výklad, že formální označení podání jako žádosti dle zákona č. 106/1999Sb., bez ohledu na její obsah, je sto vyvolat právní účinky, které uvedený zákon spojuje toliko s podáním určitého, dle zákona relevantního, obsahu. Takový výklad by byl v rozporu s účelem a smyslem právní úpravy provedené zákonem o poskytování informací, a nutně by musel v aplikační praxi vyvolat nežádoucí účinek, když povinné osoby by pak musely reagovat na podání zjevně se vymykající jejich zákonem založené působnosti.

Z uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že žaloba je podána osobou zjevně neoprávněnou; není zde dána ani aktivní legitimace žalobce dle § 65 a násl. s.ř.s., neboť veřejné subjektivní právo na informace podle zákona o poskytování informací nemohlo být v daném případě dotčeno; poskytnutí kvalifikované odpovědi na obecné právní otázky se nelze domáhat postupem podle zákona č. 106/1999 Sb.

Soudu proto nezbylo než podání žalobce odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř.s. jako podání osoby zjevně neoprávněné, když ochranu postupem podle soudního řádu správního lze poskytnout dle § 2 s.ř.s. jen veřejným subjektivním právům, ve smyslu nároku založeného zákonem.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s.ř.s.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat ve lhůtě dvou (2) týdnů po doručení rozhodnutí kasační stížnost za podmínek § 102 a násl. s.ř.s., a to k Nejvyššímu správnímu soudu prostřednictvím soudu zdejšího, a to ve dvojím vyhotovení.

Stěžovatel musí být zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná, nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 30. srpna 2005

Mgr. Jana Brothánková, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:

J. Š.